

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimintaympäristön kuvaus

Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Venäjän vaatimukset ja sotilaalliset toimet Euroopan turvallisuusarkkitehtuurin muuttamiseksi vaikuttavat myös Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen liikkumatiilaan.

Jännitteiden lisääntyminen heikentää myös Itämeren alueen turvallisuustilannetta ja sen ennakoitavuutta. Mahdollinen Euroopan laajuinen tai Itämeren alueella tapahtuva sotilaallinen konflikti vaikuttaisi Suomeen, ja Suomen olisi vaikea pysytellä sen ulkopuolella.

Suomen lähialueen sotilaallinen tilanne on tällä hetkellä rauhallinen, eikä Suomeen kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa. Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen tai poliittiseen painostukseen kuitenkin varaudutaan. Suomi varautuu myös siihen, että sotilaallista voimaa kohdistettaisiin yksinomaan Suomea vastaan.

Toimintaympäristön muutos haastaa yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja edellyttää kykyä toimia, ennaltaehkäistä ja puolustautua kaikissa operatiivisissa toimintaympäristöissä. Alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen suorituskykyjen sekä valmiuden ylläpidon lisäksi on varauduttava Ukrainassa käynnissä olevan sodan kaltaiseen tilanteeseen, jossa kriisin laajuus, pitkäkestoisuus ja moniulotteisuus haastavat puolustuskäytön. Varautumisen ja huoltovarmuuden tarve on kasvanut.

Suomen sotilaallinen puolustaminen ja kokonaisturvallisuus kytkeytyvät yhä tiiviimmin toisiinsa. Kansallinen varautuminen muodostaa perustan toiminnan ja materiaallisen valmiuden turvaamiselle ja hankinnoille kriisitilanteessa. Toimintaympäristössä korostuvat ennakointi, tiedonvaihto ja eri hallinnonalojen valmius toimia nopeasti kehittyvissä tilanteissa sekä kansallisesti että yhteistyössä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata valtion itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Turvallisuutensa vahvistamiseksi Suomi hakee Pohjois-Atlantin liiton (Nato) jäsenyyttä.

Suomi pitää huolta uskottavasta kansallisesta puolustuksestaan ja sen riittävästä resursoinnista. Toimintaympäristön muutos edellyttää pitkäjänteistä puolustuskäytön vahvistamista sekä nopeaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin lisäresursointia sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoihin.

Asevelvollisuus, koulutettu reservi, koko maan puolustaminen ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perustana jatkossakin. Puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta toimeenpannaan asteittain jäsenyyden astuttua voimaan.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen yhteistoimintakykyä keskeisimpien kumppanien kanssa kaikkia Suomeen vaikuttavia turvallisuustilanteita varten. Laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Valtioneuvoston hyväksyntä valtion taloutta ja toimintapolitiikkaa koskeviin linjauksiin perustuen puolustusministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet sekä niiden toteutumista edistävät ministeriön ja Puolustusvoimien toiminnalliset tulostavoitteet:

— Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka

- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky ja kyky sotilaallisen voimankäytön torjuntaan
- Turvallinen yhteiskunta sekä varautuminen laaja-alaisen vaikuttamisen torjuntaan
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen.

Puolustusministeriön toiminnalliset tulostavoitteet:

- Puolustuskyvyn tasapainoinen kehittäminen pitkällä aikavälillä kaikissa puolustushaaroissa ja suorituskyyvyissä
- Puolustuskyvyn vahvistaminen kehittämällä puolustusyhteistyöllä yhteistoimintakykyä ja huoltovarmuutta sekä parantamalla lakisääteistä edellytystä tarvittaessa antaa ja vastaanottaa sotilaallista apua
- Strategisten suorituskyykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta meri- ja ilmavoimien poistuvien suorituskyykyjen korvaamiseksi täysimääräisesti
- Henkilöstövoimavarojen ja asevelvollisuusjärjestelmän kehittäminen toimintaympäristön ja yhteiskunnan muutoksia seuraten

Puolustusvoimien toiminnalliset tulostavoitteet:

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava tilannekuva turvallisuusympäristöstä.
- Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset.
- Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella.
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä.
- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.
- Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta ja materiaaliyhteistyö, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista arvioidaan puolustusministeriössä itsearviointina hallituksen vuosikertomuksen laatimisesta annetun ohjeistuksen mukaisesti. Arviointi perustuu kokonaisarvioon hallitusohjelman ja valtioneuvoston selonteiden linjausten ja tavoitteiden toteutumisesta puolustuksen valmiuden ja suorituskyyvyn kehittämisessä sekä toimintaedellytysten parantamisessa.

Sukupuolten tasa-arvo

Puolustusministeriön hallinnonalalla on lähtökohtana tasa-arvoinen toimintaympäristö ja yhdenvertaiset toimintatavat kaikkia organisaatioissa työskenteleviä, opiskelevia ja asepalvelustaan suorittavia kohtaan. Sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seurataan ja tietoa sitoudutaan hyödyntämään päätöksenteossa sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia laadittaessa.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta varusmiespalveluksessa edistetään hyödyntämällä vuonna 2023 käyttöön otettavista varusmiesten uudistetuista palautekyselyistä saatavaa tietoa, lisäämällä koulutusta ja viestintää syrjinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisystä ja käsittelystä sekä kehittämällä johtamisosaamista. Puolustusvoimissa käynnissä ollut yhteismajoitusta koskeva kokeilu päättyi vuoden 2022 lopussa. Päätös yhteismajoituksen käyttöönotosta tai siitä luopumisesta tehdään kokeilusta saatujen kokemusten perusteella.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan kansallisen toimintaohjelman periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Puolustushallinnon osalta päätavoitteet ovat turvallisuussektorin ja kriisinhallinnan sukupuolijakauman tasapainottaminen sekä sukupuolinäkökulman sisällyttäminen turvallisuussektorin ja kriisinhallinnan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, arvi-

ointiin ja koulutukseen. Tavoitteena on, että naisten osuus kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään 7 % ja että kaikkiin operaatioihin nimetään koulutetut sukupuoliyhdyshenkilöt.

Puolustushallinto on mukana NORDEFCO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa. Puolustusvoimien sukupuolinäkökulmaan liittyviä tavoitteita ja kehittämistä käsittelevää ohjeistusta uudistetaan huomioiden Suomen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman päivitys.

Puolustusvoimat varmistaa, että sen antamaan asevelvollisten, kantahenkilökunnan ja kriisinhallintahenkilöstön koulukseen sisällytetään sukupuolinäkökulma ja opetussuunnitelmat tarkistetaan tältä osin tarvittaessa.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä kasvaa noin 410 henkilötyövuodella vuoteen 2022 verrattuna lähinnä toimintaympäristön muutoksesta johtuen palkattavan lisähenkilöstön vuoksi. Henkilötyövuosimäärän kasvusta noin 125 henkilötyövuotta on Puolustusvoimien pysyvää henkilöstölisäystä. Muilta osin kyse on pääosin sopimussotilaista ja määräaikaisesta siviilihenkilöstöstä.

Kestävä kehitys

Puolustusministeriön hallinnonala jatkaa kestävän kehityksen edistämistä painopisteinä vakaus ja turvallisuus, henkilöstön ja koulutettavien hyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuullisuus, energia- ja ilmastovastuullinen toiminta sekä elinkaariajattelun ja kiertotalouden tukeminen:

— Osallistutaan sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja koulutetaan henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin tavoitteena kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean loppuraportin suosituksen mukaisesti vahvistaa osallistumista pitäen vuoden 2020 osallistumistasoa noin 400 sotilasta vähimmäislähtökohtana.

— Jatketaan ympäristöstrategian toimeenpanoa sekä panostetaan ympäristöriskien hallintaan ja haittojen ennaltaehkäisyyn 4,3 milj. euroa.

— Aloitetaan päivitetyn Puolustusvoimien energia- ja ilmasto-ohjelman 2022-2025 toimeenpano valtioneuvoston hiilineutraaliustavoitteen tukemiseksi. Puolustusministeriön energia- ja ilmastostrategisen ohjauksen mukaisesti laaditaan päästövähennysten tiekartta vuoden 2023 loppuun mennessä.

— Edistetään kiertotaloutta vaatetusmateriaalin hävittämistä koskevilla puitejärjestelyillä.

— Edistetään puolustushallinnon systemaattisempaa kytkeytymistä kestävän kehityksen tavoitteisiin kehittämällä edelleen puolustushallinnon vastuullisuusraportointia.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
27.10.01	<i>Puolustusvoimien toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
	— tilausvaltuus	158,5	112,7
27.10.18	<i>Puolustusmateriaalihankinnat</i> (siirtomääräraha 5 v)		
	— tilausvaltuus	155,5	558,9
27.30.20	<i>Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
	— tilausvaltuus	-	20,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2021—2023

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	339 481	729 303	944 415	215 112	29
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 515	16 542	17 746	1 204	7
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	2 875	2 875	2 875	—	0
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	320 091	709 886	923 794	213 908	30
10. Sotilaallinen maanpuolustus	3 948 089	4 308 337	4 867 614	559 277	13
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 960 070	1 961 003	2 139 908	178 905	9
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)	504 311	819 862	1 585 192	765 330	93
19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)	1 479 000	1 522 500	1 134 499	-388 001	-25
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	4 708	4 972	8 015	3 043	61
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	58 035	64 283	65 313	1 030	2
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	58 023	64 273	65 303	1 030	2
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	12	10	10	—	0
Yhteensä	4 345 605	5 101 923	5 877 342	775 419	15
Henkilötyövuosien kokonaismäärä	12 570	12 760	13 170		

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

Selvitysosa: Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalan ohjaajana puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön, sotilaallisen maanpuolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen sekä sotilaallisen kriisinhallinnan ohjauksesta, valmistelusta ja seurannasta sekä kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisesta. Tavoitteena on toimintaympäristön vaatimuksia vastaavat toimintaedellytykset puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle. Painopisteenä on Suomen puolustuksen yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta jäsenyyden astuttua voimaan.

Puolustusministeriölle asetetut tulostavoitteet:

— Puolustuskyvyn pitkän aikavälin kehittämisperusteiden valmistelu ja siihen liittyvä ohjaus

— Puolustusyhteistyön hyödyntäminen sotilaallisen puolustuskyvyn kehittämisessä ja laaja-alaisen vaikuttamisen torjunnassa

- Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta
- Kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevien edellytysten varmistaminen
- Henkilöstörakenteen kehittäminen ja riittävien henkilöstöresurssien turvaaminen Puolustusvoimille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- Yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean tavoitetilojen toimeenpano
- Kyberturvallisuuden kehittämisohjelman ja puolustusselonteon toimeenpano hallinnonalalla ja poikkihallinnollisena yhteistyönä sekä selvitys- ja säädöshankkeiden perusteella käynnistettävät toimenpiteet.

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 746 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansallisten ja kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen
- 2) Turvallisuuskomitean sihteeristön menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta käytetään jäsenmaksuihin arviolta 983 000 euroa sekä tutkimus- ja selvitystoimintaan 1 010 000 euroa. Toimintaympäristön muutos edellyttää tehtävä- ja henkilömäärän välitöntä lisäämistä noin 15 henkilötyövuodella ja se aiheuttaa pysyvän kustannusvaikutuksen toimintamenoihin.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	16 333	16 662	17 896
Bruttotulot	177	120	150
Nettomenot	16 156	16 542	17 746
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 969		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 328		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Henkilö- ja tehtävämäärän lisääminen	1 100
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-46
Matkustussäästö	-80
Palkkausten tarkistukset	230
Yhteensä	1 204

2023 talousarvio	17 746 000
2022 II lisätalousarvio	128 000
2022 talousarvio	16 542 000
2021 tilinpäätös	16 515 000

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan tuottavuuden paranemista.

2023 talousarvio	2 875 000
2022 talousarvio	2 875 000
2021 tilinpäätös	2 875 000

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 923 794 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Laivue 2020 -hankinta	55 659
Monitoimihävittäjien hankinta	-12 751
Toimintaympäristön muutoksesta johtuvat lisäykset	171 000
Yhteensä	213 908

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	923 794 000
2022 II lisätalousarvio	-116 131 000
2022 talousarvio	709 886 000
2021 tilinpäätös	320 091 150

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Selvitysosa: Suomi puolustaa aluettaan ja kansalaisiaan kaikkia yhteiskunnan voimavaroja hyödyntäen. Puolustusvoimien ensisijaisena tehtävänä on muodostaa ennaltaehkäisevä sotilaallinen pidäke ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti yhtenä kokonaisuutena.

Puolustusta kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitettavilla lisäresursseilla. Lisämäärärahalla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä materiaallisen valmiuden puutteita, lisätään Puolustusvoimien henkilöstömäärää ja nostetaan toiminnan ja valmiuden tasoa.

Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä. Puolustuskyvyn vahvistamiseksi Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpitäviä resursseja varmenneetaan. Kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrää nostetaan noin 10 000 reserviläisellä nykyisestä 19 300 reserviläisestä.

Puolustusvoimille asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tulostavoitteet:

- Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.
- Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi.
- Alueellista koskemattomuutta on valvottu.
- Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.
- Alueellinen koskemattomuus on turvattu.
- Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.
- Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu.
- Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja/seurantakohteita

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Tuotokset			
Koulutetut varusmiehet (lkm)	19 781 ¹⁾	20 700	20 700
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	28	28	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 938	28 300	29 300
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,4	10,1	10,5
HN-lentotunnit (lkm)	9 008	9 000	9 000
NH90-lentotunnit (lkm)	1 759	1 850	1 850
Alusvuorokaudet (lkm)	1 251	1 150	1 150
Laadunhallinta			
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,8	2,5	2,5
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1—5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely)	4,1	4,0	4,0

¹⁾ Sisältää myös vapaaehtoisten naisten määrän (883 v. 2021).

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että sodan ajan suorituskyky (sodan ajan joukot) kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä. Puolustuskyvyn vahvistamiseksi materiaalin kunnossapidon tasoa nostetaan. Lisämateriaalihankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan Ukrainan sodan seurauksena muuttuneisiin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Puolustusvoimille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tulostavoitteet:

- Strategisten hankkeiden toteuttaminen

- Suorituskykyjen oikea-aikainen rakentaminen, jonka osana on rahoituksen tarkoituksenmukainen suunnittelu ml. rakentamista vastaavan rahoitusprofiilin ylläpito siirtyvien erien hillitsemiseksi
- Kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti
- Puolustusyhteistyön syventäminen suorituskykyjen ylläpidossa ja rakentamisessa, yhteistoimintakyvyn kehittämisessä, tilannekuvan muodostamisessa sekä kansainvälisen avun antamiseksi ja vastaanottamiseksi.
- Digitalisaation, digitaalisen turvallisuuden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen.

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja/seurantakohteita

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	47	46
Reserviläispäivän hinta (euroa)	167	174	183
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	59 087	60 457	60 919
Tuottavuus			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	83	85	85
Pääesikunnan ja puolustushaarojen ja aluetoimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	13	13	13
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	110	105	105

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi Puolustusvoimien henkilöstömäärää lisätään lähivuosien aikana 500 henkilötyövuodella. Sopimussotilaiden määrää lisätään 180-230 henkilötyövuodella nykyisestä noin 350 henkilötyövuodesta. Vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan osana paikallispuolustuksen kehittämistä ja reservin koulutusta.

Yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean mietinnössä kuvataan tavoitetilaja, jotka antavat perusteita kehittämiselle ja päätöksenteolle.

Puolustusvoimille asetetut henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteet:

Puolustusvoimien henkilöstö

- Henkilöstövoimavaroja keskitetään ydintoimintoihin: toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin.
- Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset.
- Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia kehitetään.

Asevelvollisuus

- Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.
- Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö

- Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus toteutetaan voimassa olevan lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti.

Henkisten voimavarojen hallinnan tunnuslukuja/seurantakohteita

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Puolustusvoimien tehtäväkokoontaminen pl. sopimussotilaat	12 360	12 376	12 525
Henkilötyövuosimäärä (htv) ml. sopimussotilaat (mom. 27.10.01)	11 380	12 515	12 914
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	5,8	alle 8,0	alle 8,0
Kokonaistyöttömyisyys (työilmapiiri, 1—5)	4,2	4,1	4,1

Sotilaallisen maanpuolustuksen menot (pl. alv)

	2021 toteutuma		2022 varsinainen talousarvio		2023 arvio	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot (pl. HX ja Laivue 2020)	816	34,4	1 014	39,2	1 821	52
— Puolustusmateriaalihankinnat (pl. HX ja Laivue 2020)	411		621		1 343	
— Toimintamenorahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pl. palkat)	28		30		39	
— Materiaalin kunnossapito (pl. palkat)	377		363		439	
Kiinteät henkilöstömenot	731	30,9	731	28,3	787	23
Kiinteistömenot	262	11,1	269	10,4	285	8
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	558	23,6	572	22,1	597	17
Yhteensä (pl. HX ja Laivue 2020)	2 367	100	2 586	100	3 490	100
Monitoimihävittäjien hankinta (HX)	12		1 523		1 135	
Laivue 2020 -hankinta	72		199		242	
Yhteensä	2 451		4 308		4 867	

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 139 908 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja Puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta Puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 1 500 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen
- 3) enintään 155 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolaistoimintaan sekä merkittävälle urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen

- 4) Puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikansallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 5) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 6) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 7) valmiusrakentamisesta ja Ilmavoimien tukikohtien kehittämisestä aiheutuviin menoihin
- 8) Puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen
- 9) vapaaehtoisen asepalveluksen kutsuntaterveystarkastuksista aiheutuviin menoihin.

Valtuus

- 1) Vuonna 2023 saa tehdä Puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2028 enintään 112 694 000 euroa (Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaluutus).
- 2) Vuonna 2023 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaluutuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.
- 3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaluutuksista saa aiheutua valtiolle menoja valuutuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.
- Uusiin tilausvaluutuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään Puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaluutuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteina.

Selvitysosa: Momentin bruttomenojen 2 156,2 milj. euroa arvioidaan jakautuvan seuraavasti: palkkausmenot 886,0 milj. euroa, materiaalin kunnossapidon ja joukkojen varustamisen menot (pl. palkat) 478,5 milj. euroa, kiinteistömenot 285,1 milj. euroa, asevelvollisten koulutuksen ja ylläpitohuollon menot (pl. palkat) 217,0 milj. euroa sekä muut toimintamenot 291,3 milj. euroa. Momentilla on lisäystä 42,7 milj. euroa asevelvollisten taloudellisen aseman kehittämiseksi siten, että asevelvollisille maksettavia päivärahoja korotetaan 30 milj. eurolla, ruokarahaa 11,3 milj. eurolla, valmiusrahaa 1,1 milj. eurolla ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien naisten varusrahaa 0,3 milj. eurolla.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vanhat tilausvaluudet						
Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaluutus	6 192	5 660				11 852
Kunnossapidon kumppanuus 2020 (Millog 2020) -tilausvaluutus	126 092	125 692	125 692	125 692	251 384	754 552
Vuoden 2021 toimintamenojen tilausvaluutus	45 190	12 400	9 205	3 500		70 295
Vuoden 2022 toimintamenojen tilausvaluutus	94 811	41 074	11 709	5 487	800	153 881
Vanhat tilausvaluudet yhteensä	272 285	184 826	146 606	134 679	252 184	990 580

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Uusi tilausvaltuus						
Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuus	50	75 933	23 106	6 705	6 900	112 694
Uusi tilausvaltuus yhteensä	50	75 933	23 106	6 705	6 900	112 694
Valtuudet yhteensä	272 335	260 759	169 712	141 384	259 084	1 103 274

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä kasvaa noin 400 henkilötyövuodella vuoteen 2022 verrattuna lähinnä toimintaympäristön muutoksen johdosta palkatun lisähenkilöstön johdosta. Noin 125 henkilötyövuotta lisäyksestä on pysyvää lisähenkilöä.

Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuudella turvataan käytettävyytavoitteiden edellyttämät järjestelmien huolto- ja ylläpitosopimukset, pitkän toimitusajan varaosahankinnat sekä tarvittavat muut palvelut vuosille 2023—2028.

Sekä aiemmin hyväksytyt tilausvaltuudet että uusi tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	1 985 520	1 976 191	2 156 214
Bruttotulot	34 923	15 188	16 306
Nettomenot	1 950 597	1 961 003	2 139 908
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	229 726		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	232 760		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	1 268	1 800	1 964
— muut tuotot	15 710	1 610	2 076
Tuotot yhteensä	16 978	3 410	4 040
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	15 053	16 370	3 495
— osuus yhteiskustannuksista	186	306	350
Kustannukset yhteensä	15 239	16 676	3 845
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	1 739	798	195

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Kustannusvastaavuus, %	111	105	105
Hintatuki	180	155	155
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	1 919	953	350

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asevelvollisten taloudellisen aseman kehittäminen	42 700
Henkilö- ja tehtävämäärän lisääminen (HO 2019)	1 000
Ilmavoimien lentotoimintaharjoitukset Kauhavalla	-200
Ilmavoimien tukikohtien kehittäminen, menoajoitusmuutos (LTA IV 2021)	11 750
Kertausharjoitusten lisääminen (HO 2019)	200
Kustannustasotarkistus (2021)	7 740
Kustannustasotarkistus (2023)	18 046
Monitoimihävittäjiin liittyvät kiinteistöjen ylläpitokustannukset	200
Siirto momentille 27.10.18	-23 699
Sotilastiedustelulaki	100
Toimintaympäristön muutoksesta johtuva tasokorotus	111 200
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-4 789
Matkustussäästö	-2 200
Palkkausten tarkistukset	17 065
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	80
Toimistotilasäästö	-288
Yhteensä	178 905

2023 talousarvio	2 139 908 000
2022 II lisätalousarvio	203 521 000
2022 talousarvio	1 961 003 000
2021 tilinpäätös	1 960 070 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 1 585 192 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja Puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja Puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 214 142 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2023 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaalien kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2032 enintään 558 937 000 euroa (Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen 2023 -tilausvaluutus, PVKEH 2023).

PVKEH 2023-tilausvaluutuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2023 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

2) Vuonna 2023 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaluutuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valuutuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaluutuksista saa aiheutua valtiolle menoja valuutuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valuutuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaluutuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Vanhat tilausvaluudet						
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaluutus	35 287	20 087	32 684			88 058
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaluutus	281 080	276 720	162 148	27 625	7 825	755 398
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2020) -tilausvaluutus	7 680	6 970	2 065	4 920	605	22 240
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2021) -tilausvaluutus	253 011	188 751	44 325	33 833	36 000	555 920
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2022) -tilausvaluutus	50 724	49 298	3 000	4 000		107 022
Puolustuskyvyn parantaminen (PVPAR 2022) -tilausvaluutus	655 700	332 250	290 250	205 250	255 250	1 738 700
Vanhat tilausvaluudet yhteensä	1 283 482	874 076	534 472	275 628	299 680	3 267 338
Uusi tilausvaluutus						
Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen (PVKEH 2023) -tilausvaluutus	76 050	129 217	83 170	88 720	181 780	558 937
Uusi tilausvaluutus yhteensä	76 050	129 217	83 170	88 720	181 780	558 937
Valtuudet yhteensä	1 359 532	1 003 293	617 642	364 348	481 460	3 826 275

Puolustusvoimien materiaalien kehittäminen perustuu seuraaviin Puolustusvoimien kehittämisohjelmiin sekä niissä rakennettaviin suorituskykyihin:

Puolustusvoimien johtamisen kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään Puolustusvoimien yhteinen suorituskyykyjen käyttöä tukeva johtamisjärjestelmä. Tuetaan yhteisoperaatioiden johtamista ylläpitämällä ja kehittämällä ennakkovaroituskykyä, toimintaympäristötietoisuutta, valvonta- ja maalitilannekuvaa, yhteistä tilannetietoisuutta sekä varmennettuja operatiivisia tietoteknisiä palveluita. Hyödynnetään viranomaisten yhteisiä johtamisjärjestelmiä ja arjen ratkaisuja taistelunjohtajajärjestelmän tukena.

- korvataan puolustushaarojen itsenäisiä järjestelmiä ja sovelluksia yhteisellä johtamisjärjestelmällä
- luodaan edellytyksiä operaatioiden johtamiselle muuttamalla ja uusimalla teknisiä rakenteita ja palveluita
- kehitetään integroidun tiedustelun, valvonnan ja johtamisen tiedonsiirtoa ja tietoteknisen alustan liityntäkykyä
- uudistetaan tietohallintoa, toteutetaan tietotekninen integraatio, lisätään hallinnollisissa tietopalveluissa valtionhallinnon keskinäistä yhteistoimintaa ja muita kumppanuusratkaisuja sekä siirretään henkilöstövoimavaroja hallinnollisista tietopalveluista operatiiviseen tietojenkäsittely-ympäristöön
- laajennetaan toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämistä tavoitteena toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen
- jatketaan Puolustusvoimien 2020-luvun tarpeita vastaavan puolustushaarojen yhteisen tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän arkkitehtuurin luomista, jolla mahdollistetaan sähköinen, kansainvälinen tieto- ja tilannekuvavaihto
- kehitetään kyberpuolustuksen suorituskyykyjä

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamistuen kehittämisohjelma

Ylläpidetään ja kehitetään päätöksenteon ja yhteisoperaatioiden johtamisen tukena tarvittavaa ennakkovaroituskykyä, toimintaympäristötietoisuutta sekä valvonta- ja maalitilannekuvaa.

- ylläpidetään ja kehitetään tiedonhankinta- ja analysointikykyä
- ylläpidetään ilmavalvonnan kauko- ja keskivalvontaa
- ylläpidetään ja kehitetään ilmasta tapahtuvaa tiedustelu- ja valvontakykyä
- ylläpidetään tiedustelun tietojärjestelmää
- kehitetään Puolustusvoimien yhteisen maalitilannekuvan luomista
- kehitetään sotilastiedustelun kykyä tukea tulenkäyttöä ja vaikuttamista
- kehitetään elektronisen tiedustelun ja tietoverkkotiedustelun suorituskyykyjä

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskyykyjen kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään suorituskyykyjä, joilla vaikutetaan operatiivisesti merkittäviin kohteisiin. Kehitetään ja ylläpidetään suojaamisen ja yhteisen suojan kokonaisuuksia.

- jatketaan Puolustusvoimien erikoisjoukkojen ja helikopterijärjestelmän kehittämistä
- jatketaan korvaavan meritorjuntaohjuksen hankintoja
- hankitaan korvaavaa turvallisuusvalvontatekniikkaa
- hankitaan valmiusrakentamisen materiaaleja
- kehitetään informaatiopuolustusta

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelma

Kehitetään ja ylläpidetään Puolustusvoimien yhteinen logistinen järjestelmä, joka luo kaikissa valmiustiloissa ja toimintaympäristöissä edellytykset puolustusjärjestelmän suorituskyykyjen kehittämiseksi, käytölle ja operaatioiden no-

pealle toimeenpanolle, ylläpitämiselle ja taistelukyvyn palauttamiselle. Logistiikkajärjestelmän suorituskykyjen kehittäminen jakautuu logistiikka- ja huoltojoukkojen kehittämiseen sekä kaikille yhteisen materiaalin hankintaan.

- jatketaan logistiikan joukkojen ja aselajijoukkojen huollon varustamista
- jatketaan materiaalihankintoja täydennys-, kuljetus- ja kunnossapitojärjestelmän puutteiden korvaamiseksi
- jatketaan ampumatarvikkeiden ja varaosien hankintoja
- hankitaan taistelijan asuja sekä henkilöballistisia suojavarusteita
- hankitaan kuorma-auto- ja kenttämuonituskalustoa

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelman päämääränä on ylläpitää Maavoimien tehtäviä ja uhkaa vastaava suorituskyky. Kehittämisohjelmalla luodaan perusta korkealle toimintavalmiudelle ja nopealle reagoitakyvylle vastaamaan määritettyjä suorituskyky- ja kyvykkyysvaatimuksia.

- ylläpidetään ja kehitetään Maavoimien liikkuvuutta ja kohtaamistaistelukykyä
- ylläpidetään tulenkäyttöjärjestelmää
- kehitetään joukkojen torjuntakykyä
- kehitetään tähystyksen, valvonnan ja tiedustelun suorituskykyä
- kehitetään panssarintorjuntakykyä, kranaatinheitinkomppanioiden johtamista sekä taistelijan vaikuttamiskykyä
- ylläpidetään ja kehitetään pioneeri- ja suojeluvälineitä

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään vaikuttamiskykyä ja liikkuvuutta.

- kehitetään taisteluosastojen orgaanista tulitukea
- ylläpidetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta ja tulivoimaa sekä kehitetään rannikkojoukkojen johtamiskykyä
- jatketaan Laivue2020 -hankintaa

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Ylläpidetään ilmatorjunnan sekä Hornet-järjestelmän suorituskykyä.

- hankitaan hävittäjäkalustojen elinkaaren turvaavia kriittisiä koneiden sekä moottoreiden vaihtolaitteita ja osia
- kehitetään taistelutukikohtia
- kehitetään Ilmavoimien tulenkäytön johtamisen kykyä hajauttaa toiminnot
- kehitetään torjuntakykyä tuottaa tappioita pienille ilma-aluksille kaikissa olosuhteissa
- kehitetään ilmatorjunnan suorituskykyä
- korvataan ilmatorjunnan poistuvia suorituskykyjä

Puolustusvoimien joukkotuotantojärjestelmän kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään joukkorakenteen mukaiset suorituskykyiset joukot ja niiden tarvitsema henkilöstö sekä luodaan edellytykset joukkojen perustamiselle.

- kehitetään ja ylläpidetään henkilöstörakennetta sekä tehtäväkoonpanoja
- jatketaan oppimisympäristöjen sekä virtuaalisten koulutusympäristöjen kehittämistä ja ylläpitoa

— kehitetään joukkojen harjoitustoimintaa

Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään kattavia ohjausmenettelyjä ja yhtenäisiä periaatteita, joilla pyritään edistämään kokonaisuuksien hallintaa, läpileikkaavuutta, tuloksellisuuden varmistamista sekä tuottavuutta ja kustannustehokkuutta päätöksenteossa ja päätösten toimeenpanossa.

— kehitetään tiedonhallinta- ja toiminnanohjausjärjestelmiä sekä arkistointia

— tuotetaan tutkimustietoa ensisijaisesti Puolustusvoimien strategisen suunnittelun tarpeisiin

Määrärahasta arvioidaan vuonna 2023 käytettävän 1 359 532 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 11 518 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 214 142 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Sekä aiemmin hyväksytyt tilausvaltuudet että uusi PVKEH 2023 -tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2023) -tilausvaltuus

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa kehitetään ilmatorjunnan korkeatorjuntakykyä.

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa kehitetään maavoimien tulenkäyttöä ja joukkojen liikkuvuutta muun muassa Panssariajoneuvo 2020 -ja Pioneeripanssarivaunu - hankkeissa.

Lisäksi modernisoidaan ja kehitetään tiedustelun, valvonnan ja tulenjohdon järjestelmiä, kehitetään logistiikkajärjestelmän suorituskykyä ja kehitetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elvytysrahoituksen siirto vuodelle 2020 (LTA IV 2020)	-1 000
Kustannustasotarkistus (2021)	3 643
Kustannustasotarkistus (2023)	22 846
Laivue 2020 -hankkeen vuosiosuuden muutos	60 000
Laivue 2020 lisärahoitus (LTAE IV 2020)	-468
Määrärahataason vähennys 0,7 hoitajamitoituksen rahoittamiseksi	-5 000
Siirto momentilta 27.10.01	23 699
Sotilaallisen toimintaympäristön muutoksen edellyttämä puolustusmateriaalihankintojen tasokorotus	638 200
Vuoden 2021 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyneet menoajoitusmuutokset (pl. Laivue)	-15 870
Vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioon sisältyneet menoajoitusmuutokset	39 280
Yhteensä	765 330
2023 talousarvio	1 585 192 000
2022 II lisätalousarvio	455 839 000
2022 talousarvio	819 862 000
2021 tilinpäätös	504 311 000

19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 134 499 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) monitoimihävittäjien, aseiden, ampumatarvikkeiden ja muiden järjestelmien hankintaan sekä niiden testaukseen, käyttöönottoon ja koulutukseen
- 2) palvelujen ostoihin, hallintomenoihin ja käyttöönottovaiheen ylläpitoon
- 3) varaosien, vaihtolaitteiden ja tuotetukipalvelun hankintaan
- 4) hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä auditointeihin
- 5) tilojen ja sotilasalueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja käyttöönottovaiheen vuokratukustannuksiin sekä vuokrien ennakkomaksuihin
- 6) tietosuojaj- ja turvarakentamiseen sekä muihin turvallisuushankintoihin
- 7) enintään vuosittain 80 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen
- 8) indeksi- ja valuuttakurssimenoihin.

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

01.	Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuuden (HX 2021) käytöstä aiheutuvat menot	1 016 150
02.	Monitoimihävittäjien hankinnan muu rahoitus (enintään)	18 711
03.	Indeksimenot	99 638
04.	Valuuttakurssimenot	-
Yhteensä		1 134 499

Määrärahaa käytetään hankintasopimuksen mukaisiin ennakko- ja etappimaksuihin.

Momentille nettobudjetoidaan maksuperusteisena hankintaan välittömästi liittyvät tulot ja hankinnasta maksettujen ennakoiden viivästysajan korot. Monitoimihävittäjien hankinnasta kertyviä satunnaisia tuloja saa käyttää aseiden, ampumatarvikkeiden ja varaosien hankintaan.

Valtuus

1) Vuonna 2023 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyn tilausvaltuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

2) Aiemmin hyväksytystä tilausvaltuudesta saa aiheutua valtiolle menoja valtuudessa olevasta vuosittaisesta enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuden maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluvaksi maksuperusteisena.

Selvitysosa: Käyttösuunnitelman kohdan 2 monitoimihävittäjien hankinnan muuhun rahoitukseen kohdennettava ostovoimatarkistus 18 711 000 euroa korjaa käyttämättömänä siirtyvän määrärahaa vastaamaan sen vuoden hinta-

tasoa, jolloin kassameno toteutuu vuoteen 2034 mennessä. Käyttösuunnitelman kohdan 3 indeksimenojen lisäys 99 638 000 euroa on hankintasopimusten (Foreign Military Sales) mukainen ennakoitu indeksimeno vuonna 2023.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuus (HX 2021)	1 016 150	1 187 600	1 455 000	1 259 000	3 582 250	8 500 000
Menot yhteensä	1 016 150	1 187 600	1 455 000	1 259 000	3 582 250	8 500 000

Monitoimihävittäjien hankinta perustuu Puolustusvoimien ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmaan sekä siinä rakennettaviin suorituskykyihin:

Suorituskyky / Tavoite

Monitoimihävittäjien suorituskyky on keskeinen osa Suomen puolustusjärjestelmää ja se integroidaan osaksi puolustusvoimien valvonta- ja johtamisjärjestelmää.

- ylläpidetään ilmapuolustuksen suorituskyky 2060-luvun alkuun asti
- vastataan toimintaympäristön kehitykseen sen asettamien vaatimusten mukaisesti
- tuetaan koko puolustusjärjestelmää tiedustelu-, valvonta- ja maalinosoituskyvyillä sekä reaaliaikaisella tiedonkäsittely ja -siirtokyvyillä
- hankitaan lentokoneet, lentokoneen moottorit ml. varamoottorit, alkukäytön vaatima varaosapaketti ja varaosalaitteet, henkilöstön koulutusta ja teknillistä tukea koneen käyttöönottoon ja operoinnin aloittamiseen, simulaattorijärjestelmät sekä muita pienempiä hankintakokonaisuuksia
- hankitaan ilmasta ilmaan, ilmasta maahan ja ilmasta merenpintaan aseita operatiivisen valmiuden aloittamiseen tarvittava määrä
- hankitaan ostajan hankintavelvollisuuteen kuuluvia järjestelmiä mm. radiojärjestelmän salauslaitteita tai datalinkijärjestelmän osia
- suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen tarvitsema toimitila-, sotilasalue-, tietosuoja- ja turvarakentaminen
- hankitaan suorituskyvyn edellyttämät johtamisjärjestelmäkokonaisuudet.

Vuosittain sitomattomana siirtyvään määrärahaan ja sitomattomana siirtyvään tilausvaltuuteen tehtävät valuutta- ja kustannustasotarkistukset säilyttävät rahoituksen ostoarvon tilanteessa, jossa muun muassa kaikista ase- ja varaosa-hankinnoista ei ole tarkoituksenmukaista tehdä sopimusta hankinnan alkuvaiheessa.

Tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ennakollinen indeksitarkistus	99 638
Hankkeen rahoitusprofiilin päivitys vastaamaan hankintasopimuksia	-506 350
Ostovoimatarkistus (2023)	18 711
Yhteensä	-388 001

2023 talousarvio	1 134 499 000
2022 II lisätalousarvio	-1 454 872 000
2022 talousarvio	1 522 500 000
2021 tilinpäätös	1 479 000 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 8 015 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen

2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin ja varautumistoiminnan kuluihin

3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin

4) sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutukseen ja tukitoimiin.

Selvitysosa: Tasokorotus johtuu toimintaympäristön muutokseen liittyvästä koulutustarpeen kasvusta sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämisestä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnalliset tulostavoitteet

	2021 toteutuma	2022 ennakoitu	2023 tavoite
Taloudellisuus			
MPK:n julkisten hallintotehtävien vuosikustannukset / ko. toiminnan koulutuspäivien määrä (euroa)	109	76	76
Tuottavuus			
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutuspäivien määrä / ko. toimintaan kohdistettu MPK:n palkatun henkilöstön henkilötyövuosimäärä	633	1 428	1 409
Tuotokset (vaikuttavuus ja tehokkuus)			
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutuspäivien määrä (pv)	40 487	100 000	100 000
Laadunhallinta			
MPK:n koulutuksen laadun parantamiseksi annettavan kouluttajakoulutuksen määrä koulutuspäivinä (pv)	3 907	4 000	4 000
MPK:n kurssityytyväisyys			
Oppilastyytyväisyys (asteikolla 1—5)	4,53	4,0	4,0
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Työtyytyväisyys (asteikolla 1—5)	4,09	4,0	4,0

Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain muuttamisesta (868/2019) tuli voimaan 1.1.2020.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Sotilaallisen kriisinhallinnan veteraanien kuntoutus ja tukitoimet	-120
Tasokorotus	3 163
Yhteensä	3 043

2023 talousarvio	8 015 000
2022 II lisätalousarvio	3 163 000
2022 talousarvio	4 972 000
2021 tilinpäätös	4 708 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Selvitysosa: Määrärahat suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin budjetoidaan ulkoministeriön pääluokassa momentille 24.10.20 (sisältää EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusajan menot sekä operaatioihin lähdeettäessä palkkausmenot). Määrärahat sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä tarkkailija-toiminnan menoihin budjetoidaan puolustusministeriön pääluokassa momentille 27.30.20.

Sotilaallinen kriisinhallinta on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja sen kautta vaikutetaan ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen. Osallistumisen kansalliset tavoitteet asetetaan operaatiokohtaisesti. Valmistelussa ja toteutuksessa huomioidaan, että operaatiot ovat monimuotoisia, ja niissä tarvitaan myös erityissuorituskykyä.

Operaatiot voivat käynnistyä nopeasti, mikä vaatii joustavuutta ja nopeaa reagoitukykyä puolustushallinnolta ja valtionjohdon päätöksenteolta. Laaja-alainen suorituskkyjen käyttö operaatioissa on merkittävää niin suorituskkyjen kehittämisen kuin osallistumisen vaikuttavuuden kannalta.

Kriisinhallintaoperaatioista saadut kokemukset hyödynnetään sekä kansallisten että kriisinhallinnan suorituskkyjen kehittämisessä. Sotilaallisen kriisinhallinnan suorituskkyjä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden tai koalitioiden operaatioissa sekä koulutus- ja neuvonantotehtävissä.

Sotilaalliselle kriisinhallinnalle asetetaan seuraavat tulostavoitteet:

- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät
- Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot

	2021 tilinpäätös	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM), milj. euroa	39,7	53,1	50,7
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (PLM), milj. euroa	54,4	64,3	64
Yhteensä	94,1	117,4	114,7

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 65 303 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-
turmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 3) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 4) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen
- 5) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 6) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin
- 7) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen edellyttämiin ampumatarvike-, huolto- ja materiaalikuluihin.
- 8) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 9) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu, materiaalisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 10) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin
- 11) Suomen osallistumisesta Pohjoismaiden Base Camp -pooliin aiheutuviin menoihin.

Valtuus

1) Vuonna 2023 saa tehdä kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelman parantamiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2023—2026 enintään 20 000 000 euroa (Kriisinhallinnan kehittämisohjelman tilausvaltuus 2023, KRIHA KEHO 2023).

KRIHA KEHO 2023-tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2022 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Tilausvaltuuden maksatusmäärärahat ja siihen liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 372 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 503 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	650 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	7 336 000
06.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	318 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	9 625 000

08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	16 000 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	615 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	297 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	10 974 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	1 150 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	527 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	468 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	12 128 000
Yhteensä		63 988 000

Selvitysosa: Määräraha on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan vuonna 2023. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan olevan enintään 400 henkilötyövuotta.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvaukset ja muut tulot tuloutetaan momentille 12.27.99.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2023 lähtien
Uusi tilausvaltuus						
Kriisinhallinnan kehittämisohjelman tilausvaltuus 2023, KRIHA KEHO 2023	5 000	5 000	5 000	5 000	-	20 000
Valtuudet yhteensä	5 000	5 000	5 000	5 000	-	20 000

Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelman määrärahoihin sisältyvä uusi KRIHA KEHO 2023 - tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa. Tilausvaltuudella hankitaan panssariajoneuvoja.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kustannustasotarkistus (2021)	405
Kustannustasotarkistus (2023)	910
Käyttösuunitelmakohtien muutokset	-2 685
Siirto momentilta 24.10.20	2 400
Yhteensä	1 030

2023 talousarvio	65 303 000
2022 II lisätalousarvio	2 905 000
2022 talousarvio	64 273 000
2021 tilinpäätös	58 023 000

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

2023 talousarvio	10 000
2022 talousarvio	10 000
2021 tilinpäätös	12 218